

**АКТУАЛЬНІ
ПРОБЛЕМИ
ПРАКТИЧНОЇ
ПСИХОЛОГІЇ**

Збірник наукових праць

Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

16 травня 2025 р., м. Одеса

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
STATE INSTITUTION "SOUTH UKRAINIAN NATIONAL PEDAGOGICAL
UNIVERSITY NAMED AFTER K.D. USHYNsky"
MOLDOVA STATE UNIVERSITY
UNIVERSITY OF THE NATIONAL EDUCATION COMMISSION, KRAKOW
VILNIUS UNIVERSITY
JOHNS HOPKINS UNIVERSITY
ODESA NATIONAL ECONOMIC UNIVERSITY
KHARKIV NATIONAL PEDAGOGICAL
UNIVERSITY NAMED AFTER H. S. SKOVORODA
CLASSICAL PRIVATE UNIVERSITY
VASYL' STUS DONETSK NATIONAL UNIVERSITY**

**ACTUAL PROBLEMS
OF PRACTICAL PSYCHOLOGY**

Collection of scientific works
International Scientific and Practical Internet Conference

May 16, 2025

Odesa – 2025

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МОЛДОВИ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ КОМІСІЇ НАРОДНОЇ ОСВІТИ В КРАКОВІ
ВІЛЬНЮСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УНІВЕРСИТЕТ ДЖОНСА ГОПКІНСА
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ
КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ**

Збірник наукових праць
Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

16 травня 2025 року

Одеса – 2025

UDK 001+159.9 (063)
ВБК 72+88.4

THE PROBLEM OF FAITH: METHODOLOGICAL SUPPORT AND ORGANIZATION OF EMPIRICAL RESEARCH

Simov D.O.279

FEELINGS OF GUILT AMONG INTERNALLY DISPLACED PERSONS DURING THE WAR

Vakarchuk D.O.282

EMPIRICAL ANALYSIS OF THE PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF UKRAINIANS' RESILIENCE DURING THE MILITARY CONFLICT

Ivanova D.V., Kondratieva I.P.284

THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF STUDYING PARENTHOOD AS A SOCIAL ROLE

Stanishevskaya E.V., Kondratieva I.P.287

A STUDY OF THE IMPACT OF WAR-RELATED UNCERTAINTY ON REPRODUCTIVE INTENTIONS

Kyrylova N.V.290

METHODOLOGICAL EXPLICATION OF THE STUDY OF THE IMPACT OF LATENT AGGRESSION ON THE ANXIOUS VULNERABILITY OF PERSONALITY

Topalova I.V.294

Секція IV.

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ В РОБОТІ ПСИХОЛОГА- КОНСУЛЬТАНТА В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ

ПСИХОЛОГІЧНИЙ ПРОФІЛЬ ОСОБИСТОСТІ ПРИ ПСИХОСОМАТИЧНИХ РОЗЛАДАХ

Гайденок О.В., Онищенко О.О.297

ПРАКТИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ БАТЬКІВ ЩОДО ЗНИЖЕННЯ РІВНЯ ТРИВОЖНОСТІ СЕРЕД ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ

Пундєв В.В., Петрова К.В.302

МОДЕЛЬ ОСОБИСТІСНИХ ЧИННИКІВ ПСИХІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ БАТЬКІВ ДІТЕЙ ІЗ ПСИХІЧНИМИ РОЗЛАДАМИ

Рибалко О.О.305

ДО ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ У СТУДЕНТІВ

Городник А.А., Грек О.М.307

ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ ІНТЕРНЕТ-ПРОСТОРУ НА ЕМОЦІЙНІ ПРОЯВИ СУЧАСНИХ ПІДЛІТКІВ

Гурман Т.В., Грек О.М.310

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕЖИВАННЯ ВНУТРІШНЬО ОСОБИСТІСНИХ КОНФЛІКТІВ В ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ

Синіченко В.О.312

ЕМОЦІЙНЕ ВИГОРАННЯ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Чебаненко І.О.315

5. Чхаїдзе А. О., Самкова О. М. Особливості психологічної стійкості у юнацькому віці. *Інсайт: психологічні виміри суспільства*. 2019. Вип. 1. С. 51-58. http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipsd_2019_1_10.

ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ ІНТЕРНЕТ-ПРОСТОРУ НА ЕМОЦІЙНІ ПРОЯВИ СУЧАСНИХ ПІДЛІТКІВ

Гурман Т.В., Грек О.М.

*South Ukrainian National Pedagogical University
named after K.D. Ushynsky» (Odesa)*

У зв'язку з активним розвитком технологічного прогресу дедалі більше людей починають замінювати реальний світ віртуальним, використовуючи мобільні телефони, планшети, комп'ютери та інші електронні засоби доступу до інформації. У сучасних умовах така трансформація видається зручною, адже завдяки цифровим технологіям можна за лічені секунди отримати доступ до будь-якої інформації, що цікавить. Проте стрімкий розвиток інформаційних технологій зумовив появу низки нових соціально-психологічних проблем, пов'язаних із функціонуванням інтернету та соціальних мереж. До таких проблем належать: кібербулінг, поширення фейкової інформації, маніпулятивна пропаганда на різноманітні теми тощо. Особливо вразливими до цих явищ є підлітки та молодь. Чимало підлітків почали використовувати соціальні мережі як спосіб втечі від реальності. Їхній віртуальний світ часто істотно відрізняється від реального, що ускладнює процес соціалізації, формування навичок живого спілкування та побудови міжособистісних зв'язків. З огляду на те, що в підлітковому віці психіка та критичне мислення перебувають на стадії активного формування, інформація, отримана з інтернету, часто сприймається ними як беззаперечна істина. Це підвищує ризики маніпуляцій, психологічного тиску та спотвореного сприйняття реальності.

В роботах вчених Ю. Асєєвої, А. Вугман, О. Грек, Г. Єрошина, Л. Матохнюк, М. Найдьонов та Л. Найдьонова, А. Шалімова вивчається проблема медіасередовища та особливості його впливу на людину, форми інтернет-залежностей, особливості сприйняття інформації та інше. Вплив медіасередовища на емоційну сферу в підлітковому віці досліджується в роботах зарубіжних (І. Coldberg, К. Young та інші) та вітчизняних (Ю. Асєєва, О. Грек, І. Кулик, О. Камінська та інші) науковців.

Негативний вплив Інтернет-простору на емоційну сферу підлітків, згідно з дослідженнями І. Coldberg та К. Young, полягає, зокрема, в отриманні позитивних емоцій та відчуття ейфорії від перебування онлайн [4; 5]. У разі відсутності можливості доступу до Інтернету в підлітків виникає емоційне напруження, дратівливість, тривога, що, своєю чергою, спричиняє відчуття нудьги, зниження настрою, появу суму, а іноді – ворожого ставлення до осіб, які намагаються обмежити їхню онлайн-активність. Це вказує на формування емоційної залежності від віртуального середовища, що знижує здатність до адаптації в реальному соціальному просторі.

Крім того, на емоційний стан підлітків значно впливає контент, пов'язаний із темами страху, підвищеної тривожності, насильства, агресії тощо. Перегляд медіа, що містить сцени насильства, може спричинити підвищення рівня

агресивної поведінки в підлітковому середовищі, а також поступове зниження рівня емпатії та чутливості до проявів жорстокості. За даними низки дослідників [1; 2; 3], регулярне споживання подібного контенту має довгострокові негативні наслідки для психоемоційного розвитку особистості, що особливо небезпечно в період становлення особистісної та емоційної зрілості.

Метою нашого дослідження було вивчення впливу інтернет-простору на емоційні прояви у сучасних підлітків.

В роботі було використано наступні методи – спостереження, опитування (анкетування, бесіда) та конкретні методики: тест на виявлення інтернет-залежності Кімберлі Янг, методика САН, методика для визначення рівня тривожності Ч. Спілберга - Ю. Ханіна. Дослідження проводилося з 30 підлітками 13-14 років, які навчаються в у Малодолинському закладі загальної середньої освіти Чорноморської міської ради Одеського району Одеської області.

Одержані результати дослідження рівня інтернет-залежності у сучасних підлітків дозволили встановити, що в загальній вибірці переважає середній рівень користування Інтернетом за методикою К. Янга ($X_{\text{ср}}=74,6$). Водночас виявлено, що у 30% респондентів спостерігається надмірний рівень користування Інтернетом, що свідчить про надмірну вираженість ознак інтернет-залежності. Такий рівень залученості в онлайн-середовище може бути зумовлений тим, що більшість аспектів їх життєдіяльності тісно пов'язано саме з інтернет-простором: навчання, спілкування, дозвілля та інше. Саме в Інтернеті підлітки мають змогу задовольняти важливі для їхнього віку потреби – у спілкуванні, самореалізації, автономії, визнанні. Ці потреби не завжди можуть бути реалізовані в реальному житті з огляду на соціальні бар'єри, невпевненість або недостатні соціальні навички. Крім того, перебуваючи в Інтернеті, підліток може контролювати ситуацію та самостійно приймати рішення, що сприяє формуванню відчуття особистісної значущості та зменшує рівень тривожності, страхів та комплексів. Саме це набуває особливої актуальності у підлітковому віці, коли відбувається активне формування «Я-концепції» та потреба в автономії.

В ході емпіричного дослідження встановлено, що в загальній вибірці підлітків переважає сприятливий рівень самопочуття ($X_{\text{ср}}= 4,06$), активності ($X_{\text{ср}}= 4,10$) та настрою ($X_{\text{ср}}= 4,51$). Водночас, аналіз індивідуальних показників показав, що у 42% респондентів спостерігається низький рівень самопочуття; у 46% – низький рівень активності; а у 34% підлітків зафіксовано низький рівень настрою. Також визначено, що у досліджуваній групі переважає помірний рівень як ситуативної ($X_{\text{ср}} = 43,40$), так і особистісної тривожності ($X_{\text{ср}} = 44,80$). Однак слід звернути увагу на те, що у 10% підлітків виявлено низький рівень ситуативної тривожності, а у 46% респондентів спостерігається високий рівень особистісної тривожності.

За результатами кореляційного аналізу було виявлено статистично значущі позитивні зв'язки між показниками інтернет-залежності та ситуативною ($r = 0,39$, $p \leq 0,05$), а також особистісною тривожністю ($r = 0,39$, $p \leq 0,05$). Це свідчить про те, що зі зростанням рівня інтернет-залежності у підлітків підвищується як ситуативна, так і особистісна тривожність. Водночас виявлено зворотні, хоча й

статистично незначущі, зв'язки між інтернет-залежністю та показниками самопочуття, активності та настрою. Це може свідчити про наявність тенденції до погіршення загального психоемоційного стану підлітків із вищим рівнем інтернет-залежності.

Отже, можемо зробити висновки, що більшість досліджуваних підлітків мають середній рівень інтернет-залежності. Виявлені підлітки, які мають високий рівень залежності від Інтернету (30%). Переважна частина досліджуваних підлітків демонструє помірний рівень ситуативної та особистісної тривожності, а також у них переважає сприятливий рівень самопочуття, активності та настрою. Встановлено зв'язки між рівнем інтернет-залежності та показниками ситуативної і особистісної тривожності. Зворотні зв'язки наявні між інтернет-залежністю та самопочуттям, активністю й настроєм.

Отримані результати вказують на необхідність профілактики інтернет-залежності серед підлітків, а також розвитку їх емоційної стійкості.

Література:

1. Асєєва Ю.О. Психологічні засади кіберадикцій в підлітковому та юнацькому віці : дис. ... док. псих. наук : 19.00.07. Одеса, 2021. 532 с.
2. Грек О. М. Медіасередовище та його вплив на емоційну сферу підлітків. *Акутальні питання психології у сучасному інноваційному просторі: збірник матеріалів міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса, ОНМУ, 15-16 травня 2020 р. / редкол.: Р. П. Шевченко, Л. С. Смокова, Н. В. Каргіна. Одеса: ОНМУ, 2020. С. 137-140.*
3. Немеш В. І. Стан дослідження з проблеми вивчення емоційних трансформацій у підлітковому віці. *Академічні візії*. 2021. Вип. 2. С. 22-28. URL: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.5816978>
4. Goldberg, I. Internet addiction disorder. CyberPsychol. Behavior. 1996. № 3(4). P. 403-412.
5. Young K. Internet Addiction Test (IAT). Stoelting. 1998, P. 32.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕЖИВАННЯ ВНУТРІШНЬО ОСОБИСТІСНИХ КОНФЛІКТІВ В ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ

Синіченко В.О.

*Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(м. Одеса, Україна)*

Суперечливість сучасних соціально-політичних умов у світі, трансформація ціннісних орієнтирів та потужні інформаційні впливи зумовлюють підвищення напруженості як у суспільстві загалом, так і в житті окремої особистості. Повномасштабне вторгнення РФ в Україну загострило цю ситуацію. Зросла кількість українців, які втратили близьких, домівки, роботу, зазнали кардинальних змін у професійному та особистому житті, були змушені до переміщення та адаптації в нових умовах. Усе це значною мірою впливає на особистісний розвиток сучасної молоді, яка, перебуваючи в умовах невизначеності, стикається з труднощами самоідентифікації та реалізації життєвих планів. Багато юнаків і дівчат опиняються в умовах кризових ситуацій, що супроводжуються підвищеним рівнем стресу, фрустрацією, внутрішньо особистісними й міжособистісними конфліктами.